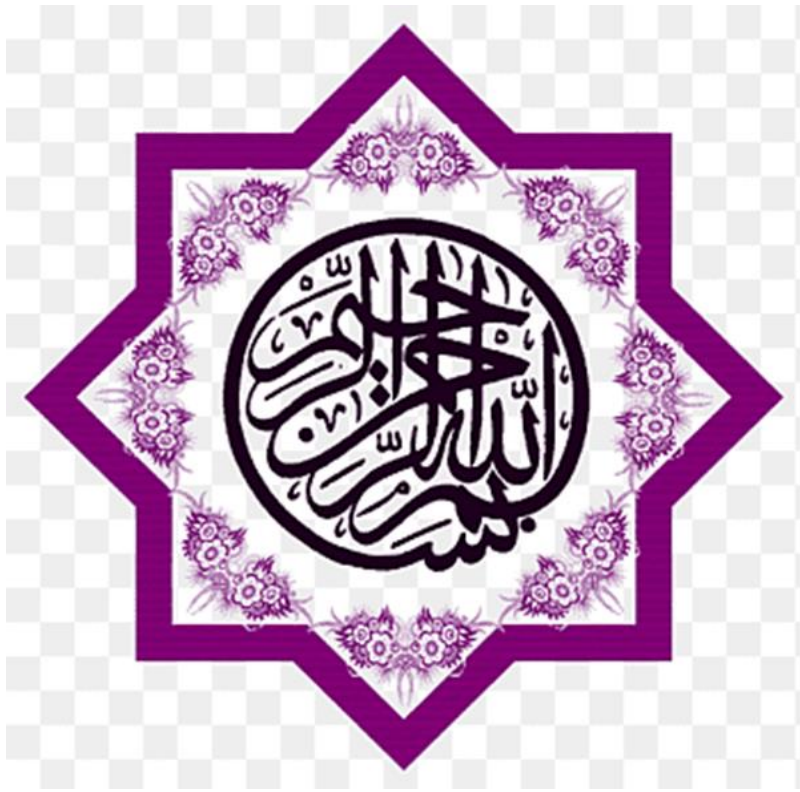

توده

لیکوال: داکتر معمار حشمت اللہ انور
بخلیک: زر، / کار ۵، ۴، لپ ۱۰۰
Ketabton.com

توده برستن

لیکي پوهه:

سرلیک: توده برستن

لیکوال: ډاکټر معمار حشمت الله و، اتمر،،

اېډیټور:

د پڅښتنی ډیزان: ډاکټر معمار حشمت الله و، اتمر،،

خپرنډوی:

چاپشمېر: ۳۰

چاپ نېټه: میاشت - زمري / کال ۱۴۰۵

واټس اپ: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

برېښنالیک:

atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له لیکوال او خپرنډوی سره خوندي دي، بي اخځ
بښووني ترې د گټې اخیستنې اجازه نه شته.

توده برستن

لړلیک

چوپړی

سرلیک

- ۱..... پڅښتنی.
- ۲..... بسم الله الرحمن الرحيم
- ۳..... لیکي پوهه:
- ۴..... لړلیک
- ۵..... تران (پیل، شروع، برید)
- ۷..... د یادښتونو له پاره:
- ۸..... ناندوله (ناول، کیسه یا داستان)
- ۵۹..... د چاپ شویو کتابونو لېست
- ۶۳..... د کار لاندې کتابونو لېست
- ۶۴..... د امکان او وخت په صورت کې
- ۶۵..... د پڅښتنی څټ

توده برستن

.....

تران (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا
لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعًا لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى
اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ .

بي پایه ستاینه او بی حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چي د وجود مانی او کاینات یې د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل سپېڅلي ذات او عبادت د حقیقت له پېژندلو پرته جوړ کړل. هغه د ذات پوهه، عالی، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو د پیدایښت یوه حتمي لامل دی. عظمت، د ټولې نړۍ موجودیت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق د رسیدو جوهر په یوه والي کې د اعتراف، تباهی او بی وسی یوه له لوړو وسیلو څخه دی.

گرانو لوستونکو!

دا ځل می و غوښتل یوه بل حقيقي داستان یا ناول چي کیسه یې په هېواد کې د ننه، د بادپښ ولسوالۍ، لغمان ولایت کې پیل شوي او بیا وروسته د گاونډ هېواد (پاکستان) ته غزېدلې ده، د خپلو کتابونو مینوالو او لوستونکو سره گډه (شریکه) کړم.

زما د کتابونو مېنه وال یوازي معماران او انجینران نه دي، نه باید اوسې، نوڅکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو لیکونو کې توپیر راوړم چي د هرې څانگې مېنه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما دېته اړ کړي چي لیکنې می توپیر و لري او هم به می مینه وال ډېر شي.

توده برستن

پاکه ربه!

ز مور له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو مور له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه یې پیژنو. ز مور سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نخبه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپېڅلو بنده گانو څخه مو و بولي.

یادونې:

- پخبنتی انځور د ناندولې (داستان، ناول) د متن په پام کې نیولو سره، گوگل سایټ نه، اخیستل شوی او په پخبنتی کې ځای پر ځای شوی دی.
- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هېله کېږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره گډ (شریکه) کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په در نښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

توده برستن

.....

د یادښتونو له پاره:

..... -۱

..... -۲

..... -۳

..... -۴

..... -۵

..... -۶

..... -۷

..... -۸

..... -۹

..... -۱۰

توده برستن

نانډوله (ناول، کیسه یا داستان)

شینگل اکا، پخوا د لغمان ولایت په قرغه یو ولسوالی، کوز کلي کې چې اوس د باد پین ولسوالی پورې اړه لري، په یوه کوشني او پردي کور کې، چې پلار یې الله مزدوري (غریبي) کوه، سترگې دې نړی ته، خلاصې کړې.

د پیدایښت وخت یې ماسپینین او د جمعې مبارکه ورځ وه.

یوه ورځ، تېرې شوي وه.

بنځي یې خپل خاوند ته، و ویل:

په الک به، څه نوم کېږدو؟

هغه و ویل:

بڼه به دا وي چې هغه د ماسپینین لمانځه نه وروسته، د کلي جومات ته یوسم او ملا صیب ته به و وایم چې، د هغه په غور کې اذان وکړي او پر هغه ښکلی نوم د اسلام دین اصلو سره سم، کېږدي.

غرمه وه.

ګاونډیانو ورته څه شنه تازه وطني سابه، سره د تودو جواريو راورل، او د شین گل اکا د بنځي مخي ته یې، کېښودل.

هغوی بېرته، خپلو دندو پسي لارل.

شین گل اکا لېرې ناست و او ځان یې په ښلېډلی (شکېډلي) پټو کې، تاو کړی، و.

توده برستن

خو، خپله نوې برستن يې، پر خپلې بنځې اچولې وه.
هغه دوي کاسي او کاچوغه راواخيسته، سابه يې په کاسو کې و
وېشل.

بيا يې تود جوارې خپلې بنځې ته، نږدې کړ.
څو مړۍ يې نه وې تېرې کړې چې د شين گل اکا په ستونې کې،
جوارې ونښت او پر توخي يې پيل کړ.

بنځې يې و ويل:

په دې وخت کې، چا ياد کړې.

اله!

ژر شه!

لږ نږدې او شا دې ما ته، واره.

هغه هم نږدې شو.

خپلې بنځې مخ ته، کښېناست.

شا يې، خپلې بنځې ته، واره.

هغې څو ډبه، په شا کې و واهه.

توخي يې، بند شو.

بيا يې هغه ته، و ويل:

جام واخله!

توده برستن

د منگي نه، اوبه په کې واچوه.
لمړی يې ته و څښه او بيا يې ډک، کړه.
په جام کې اوبه ما ته هم، راوړه.
هغه هم د خپلې ښځې خبره ومنه او د ځايه پاڅېد (اوچت شو).
اخوا دېخوا يې، و کتل.
جام يې تر سترگو شو.
هغه يې د ځمکې نه راپورته او د کوټې، و وت.
د کوټې تر څنګ يې يوه ښکلې ځای و چې دوي خوا کې يې د نيمو
خامو څښتو دېوالونه، څټ (شا) يې د کوټې دېوال ته جوښت او مخه
يې، خلاصه وه.
د دېوالونو او چټ والی يې ۹۰ سانتي، سور(بر) يې ۹۰ سانتي او
اوږوالی يې هم په پورتنیو، اندازو و.
الله په کې، څو د اوبو منگي، ځاېدل.
منگي هم ډېر زاړه او هغه ته د نيکه نه، په ميراث پاتې شوي وو.
منگويو ښکلي سر پوښونه، درلودل.
د منگيو په غاړو کې ښکلي غړوندي او ځينو ځايونو کې يې، د ډبرو
غمي هم، ليدل کېده.
دا منگي د لوڅو په منجمو باندې ايښودل شوي وو، تر څو د کار
اخيستنې په وخت کې، چپه نه شي.

توده برستن

شینگل اکا د منگیو حای ته، نردی شو.
د یوه منگی پوښن یې لری او جام یې ورته، نردی کری.
منگی یې کور او د اوبو نه یې، ډک کری.
هغه ډېر تری شوی هم، وو.
لر لری شو او په حُمکه یې سپلت (خپلت) و واهه.
جام یې پر سر را وراوه او د اوبو په خښلو یې پیل کری.
اوبه، سړی وی.
هغه په مزه، مزه اوبه یې، وخنلې.
بیا یې و ویل:
شکر، خدایه.
په دې نری کې، هر څه، ستا نعمت دي.
څوک ژر او څوک پری، وروسته پوهیږي.
بیا منگی ته نردی او جام یې د اوبو نه، ډک کری.
جام یې خوا ته، کپنود.
د منگی سر یې بند کری.
جام یې واخیست او کوتی ته، د ننه شو.
جام یې د بنځي خوا ته، کپنود.

توده برستن

هغه هم ډېره ترې شوې، وه.

جام يې پر سر راواړاوه او ټولې اوبه يې، و څښلې.

هغې هم د اوبو د څښلو نه، شکر و وايه.

جام يې تر خوا کېښود.

بيا يې خپل مېړه ته و ويل:

چايجوش له اوبو ډک او پر نغري يې، کېږده.

چای دم کړه.

شینگل و ويل:

سمه ده.

د کوتې تر څنگ يې، يوه څپره وه.

د څپرې لاندې په يوه کنج کې، يوه د خټو نغری و.

تر څنگ يې څه وچ لرگي، هم وو.

کوم چې شینگل اکا د پخوا نه، مات کړې وو.

هغه، څه لرگي په نغري کې، کېښودل.

تر لاندې يې، څو د سند (څنډ) لرگي، کېښودل.

بيا يې د نغري د سر نه اور لگيد (اور کوتې) چې په کوشنی تاخچې

(طاقچې) کې وه، را واخيست او اور يې، بل کړ.

تور چايجوش يې د نغري پر سر، کېښود.

توده برستن

اوبه، په تودېدو شوي.
لږ ځنډ وروسته، اوبه په خوټېدو، شوي.
بيا هغه اور، مړ(بند) کړ.
کوشنی سپين چايجوش کي يې وچ چای واچوه او جوشي شوي اوبه
يې په کي واچوي.
خو د کيکي يې چايجوش د نغري خوا ته، کېښود.
چای، ښه دم واخيست.
بيا يې چايجوش اوچت کړ.
کوټي خوا ته، روان شو.
چايجوش يې د ځان سره، د ننه کړ.
چايجوش يې د نيمڅي ځنډي ته کېښود.
د تاخچي يې دوي پيالي واخيستي او د کوټي نه د باندې شو.
د منگيو ځای ته لار او د يوه منگي يې اوبه واخيستي او پيا لې يې
پرې کنگال، کړي.
بيا يې پيالي کوټي ته، د ننه کړي.
په پيالو کي يې، چای واچوه.
يوه يې خپلې ښځي او بله يې ځان ته، کېښوده.
بيا يې تاخچي ته، وکتل.

توده برستن

تر سترگو يې يوه کڅوره، شوه.

له خايه پاڅېد.

تاخچې ته، نردي شو.

کڅوره يې، خلاصه کړه.

يوه چکۍ گوره (گره) يې د کڅورې نه و باسه او د کڅورې خوله يې بېرته بنده کړه، تر څو مورکان په کې، و نه گرځي.

بيا يې گوره پر زاړه دسترخوان کېښوده او د گورې ماتولو توره تيگه يې واخيسته او څو گذارونه (ډبونه) يې گورې ته، ورکړل.

گوره ماته (توتې، توي) شوه.

گوره يې په يوه غاب کې کېښوده او خپلې بنځې ته يې نردي کړه.

يوه غټه توتې يې ځان ته هم واخيسته.

هغه يې په خپل کين لاس کې و نيوه او پر بني لاس يې د چای پيال، را پورته او د چای په څښلو يې پيل کړ.

دواړو چای، په مزه، مزه وڅښل.

غرمه تېره شوه.

ماسپينين او د ماسپينين د لمانځه وخت، ورسېد.

شين گل اکا د کور نه، اوداسه په نيت، روان شو.

پر پټو (ځمکو) وگرځېد.

توده برستن

.....

بیا روانې بیالې (ویالې) ته نږدې او پر اودس یې پیل کړ.

اودس نه وروسته یې خپل مخ او لاسونه پر خپل زاړه پټو وچ کړل
او جومات خوا ته، روان شو.

بیا یې لمونځ په جمع ادا کړ.

لمانځنه وروسته، هر کس (څوک) خپلو موخو پسې، روان شوو.

شین گل اکا د لمانځه د ادا کولو نه وروسته، د جومات ملا امام ته
نږدې او هغه ته یې ورو، و یل:

ملا صیب!

غواړم زما د زوی په غور کې آذان او بنکلی نوم پرې کېږدې.

ملا و ویل:

سمه ده!

اوس بڼه وخت دی.

اوا (هوا) هم سپره، نه ده.

هغه، راوره!

شین اکا، خوشحاله شو اومخ پر کور یې، حرکت وکړ.

کورته، د ننه شو.

بنځې یې و پوښتل:

ملا صیب ته دې و ویل:

توده برستن

هغه و ويل:

هو!

بيا يې و پوښتل:

هغه څه و ويل؟

شين گل ځواب، ورکړ.

ملاصيب و ويل:

اوا (هوا) ښه ده.

کور ته، لار شه!

ماشوم په کوم لوی څادر کې تاو کړه.

بيا يې دلته د جومات وجرې (جرې، کوټې) ته راوړه.

ښځې يې، و ويل:

سمه ده!

ماشوم، په خپل پټو کې تاو کړه.

شين گل و ويل:

زما پټو ډېر زور او څو ځايه شلېدلی دی.

ښه به وي چه هغه په يوې برستنې کې تاو او د جومات وجرې ته

يې، يو سم.

ښځې يې و ويل:

توده برستن

مونږ خو د ماشوم له پاره، کومه برستن هم، نه ده جوړه کړې.

شپږ گل په خندا، شو.

و يې ويل:

يوه کوشنۍ، برستنه شته.

هغه ډېره توده، ده.

په هغې کې پاو کم، نيم من مالوچ په کې ځای پر ځای شوی دی.

هغه ما ته، د پلارونو نه، پاتې ده.

زما مور دې، خدای وبخښي.

کله چې زه کوشنۍ وم او زما به يخ (يخني) کېده، هغې به ويل:

خواته مې، کېښه!

بيا به يې کوشنۍ برستن راواخيسته او پر ما به يې واچوه.

هغې به، ويل:

دا، دی!

توده برستن مې درباندي، واچوه.

اوس به تود او ښه خوب، وکړئ.

په ريښتيا هم، هغه برستن توده وه، پر ما به، خوب راغی او بيده به، شوم.

برستن هم، ښکلي، ښکارېده.

توده برستن

هغې مخه او شايې د تودو رنگونو ټوکر (رخت) نه جوړه شوي، وه.
زما مور به هغه، بڼه ساته.

هغې به ويل:

دا بڼکلي برستن ده او غورام دا برستن خپلو لمسيانو ته هم، وساتم.
هغې هم، پورتنی کار، وکړ.

شین گل برستن واخيسته او ماشوم يې په تودې برستني کې تاو کړ.
مخ يې ورته، لوخ پرېښود، تر څو اوا واخلي (تنفس وکړي).
د بسم الله په ويلو سره يې، ماشوم په غېږ کې ونيو او د کور نه، د
باندي (و وت) شو.

ورو، ورو د جومات پر مخ، روان شو.

څو دیکي وروسته جومات وجرې ته، ورسېد.

د جومات ملا امام هم د دروازي تر څنګ و لاړ و او د شین گل،
انتظار يې کاوه.

شین گل وجرې ته، ورسېد.

ملا ته يې، سلام ورکړ.

ملا هم د هغه سلام ته، وعلیکم و ويل.

بيا يې د وجرې دروازه خلاصه او دواړه، وجرې ته، د ننه شوو.

ملا، شین گل ته و ويل:

توده برستن

پر توشکي کښېنه!

هغه پر توشکي کښېناست.

ملا، هغه ته و ويل:

بالښت دي هم خټ (شا) ته کېرډه.

شين هم د ملا په وينا، پر توشکي کښېناست او بالښت يې خټ (شا) ته، کېښود.

بيا يې هغه ته، و ويل:

ماشوم، ما ته راکړه.

شين گل، ماشوم ملا ته ورکړ.

هغه ماشوم په غېږ کې ونيو او ويې ويل:

ما شا الله!

خومره بڼه او گلالي ماشوم دی.

بيا يې د هغه په غوږونو کې، اذان ورکړ.

وروسته يې ماشوم، بېرته، هغه ته، ورکړ او ويې ويل:

ماشوم په کومه ورځ زېږېدلی دی؟

شين گل و ويل:

پرون!

ياني د جمعي په ورځ.

توده برستن

ملا بيا وپوښتل:

کوم نوم خو تاسو ورته غوره کړی، نه دی؟

شین گل و ویل:

نه!

تر اوسه مونږ هغه ته کوم نوم نه دی ټاکلی.

د هغه د نوم ټاکنه مو، تا ته پرېښی ده.

هغه و ویل:

زما د خوا د هغه نوم جمعه الدین شو.

شین گل په خندا او وږی ویل:

سمه ده!

زه، خوشحاله یم.

بیا ملا دوعا وکړه او د خدای نه یې وغوښتل چې هغه سوچه مسلمان او نېک صالح، لوی د مور او پلار دمه، پرې جوړه کړي.

بیا یې آمین و ویل.

شین گل هم آمین و ویل.

ملا شین گل ته و ویل:

ته کښېنه!

زه به چای دم او دواړه به یې، وڅښو.

توده برستن

شین گل و ویل:

ما اوس دستي له راتگ نه، چای و څښل.

مننه کوم.

الله دې، جنتي کړه.

بیا د خای نه پاڅېد، ماشوم یې په برستني کې تاو او په غېر کې یې و نیو.

د وجرې نه د باندې او خپل بوتان یې، په پښو کړل.

د ملا نه یې خدای پامانی واخیسته او کور خوا، روان شو.

لږ ځنډ وروسته، کورته، ورسېد.

د کوتې دروازه یې خلاصه او کوتې ته، د ننه شو.

بنځه یې په خپلې توشکې، کښېناسته او شین گل ته یې، و ویل:

را کړه!

الک، ما ته را کړه!

شین گل و ویل:

سمه ده!

وا خله!

هغې ماشوم واخیست.

بیا یې شین گل ته، و ویل:

توده برستن

څنگه؟

ملا صیب د هغه په غور کې آذان ورکړ؟

شینگل و ویل:

هو!

بیا یې، و پوښتل:

نوم یې پرې، څه کېښود؟

شین گل و ویل:

جمعه الدین.

هغې و ویل:

بڼه نوم دی.

خدای دی، مونږ ته، نیک صالح لوی کړي.

شین گل و ویل:

آمین!

بیا یې د هغه نه برستن لري او د ځان سره یې، نږدې واچوه.

لمړی یې هغه ته پی (شیدې) ورکړې، بیا یې هغه پر کوشنی توشکې واچوه.

سر ته یې بالښت کېښود کوم چې، په کمانی (کمانکې) کې د ننه و.

توده برستن

وروسته يې، د هغه پر پښو هماغه توده برستن واچوه او د کمانی (کمانکې) د پاسه يې خپل د اوړي ورځې لوی تیکری (څادر) واچوه.

ماشوم هم د للو، للو په ویلو سره، بیده شو.

جمعه الدین، لوېده.

لمړی په خپورو او بیا وروسته په گرځېدو، شو.

ورو، ورو به، د باندې گرځېده.

ملگري يې و موندل او د هغوی سره به يې، لوبې کوي.

جمعه الدین، په رنگ کې لږ تور و.

هغه ته به خلکو، مثلی ویل.

هغه، د مثلي کلمې سره جوړه، نه وه.

مثلي د کلمې په اورېدو سره به، په غصه کېده.

کله نا کله به لوبه هم پرېښوده او خپل کورته به، ته.

هغه پوره اووه کلن او د ښوونځي شو.

د هغوی د اوسېدو په سیمې کې ښوونځی، شتون نه درلود.

خلکو هم د ښوونځي سره مینه، نه درلوده.

هر چا (کس) به کونښن کوه چې پر خپلو زمانو سبک (سبق) و نه وایي، او پر هغوی، کار وکړي.

کسب ته به يې د ښوونځي نه، غوراوی، ورکاوه.

توده برستن

د خلکو اقتصادي حالت هم، بڼه نه وو.

غوره کارونه په هغه وخت کې، ژرنده ګري، ناین (ډم، سلمان، بربر) بزګري (دهقاني)، مثلي توب، چوپانۍ، قوالي، بڼکار (مرغانو ته جال ايښودنه) او د چوکي بزګري (دهقاني) وه.

جمعه الدين، لږ لوی شو.

پلار يې د يوه مثلي سره، شاګرد (مزدور) کړ.

هغه نوی په خوانۍ، راغلي و.

هغه به په درمنډو کې بڼه شاخی وه، درومندونه به يې با ډول.

درمند به يې په راشپېل هم ټولاوو او داني به يې اوا (هوا) ته پورته کوي.

په دندو کې، مخکښ او خورا تکړه شو.

د خلکو په وينا په ريښتيا هم، مثلي شو.

هغه په خلکو هم، ګران و.

خپله دنده به يې په بڼه توګه، سر ته رسوه.

وخت تېر او هغه خوان شو.

پلار يې هغه ته کوژده (کوزده) وکړه.

د هغه کورنۍ، د ولور او واده مراسمو پيښې نه درلودې.

هغه مجبور شو د پيسو موندلو (کتلو) له پاره ايران هېواد ته لاړ او البته شاقه کارونه، وکړي.

توده برستن

پوره پنځه کاله يې، الله تېر کړل.

پيسې يې ټولي او بيا بېرته خپل هېواد ته، ستون شو.

هغه له ځانه سره بنکلی سيکو-۵ لاسی گړی (ساعت)، د بخار دېگي، کوشنی ټیپ، راوړل.

پلاريې د هغه د واده، بندو بست وکړ.

څه نغدې پيسې يې ورته، ولور په توگه د هغه خوسر(خسر) ته، ورکړې.

د واده ورځ، وټاکل شوه.

دوستان او خپلوان يې، واده ته، خبر کړل.

د هغه کور څنگ ته، يوه نايين (ډم، سلمان، بربر) ژوند کاوه.

هغه په کور کې نغاري (دوکړې) درلودې او د خوشحالی په مراسمو کې به يې غږوي(وهې).

هغه، نغاري به يې د اوزو پوستکو، کټوو پر سر به يې پوښوي او د ځانگړو لرگيو په مرسته به يې، غږوي.

د نغارو غږ ډېر لوړ او گړندی و.

تر ډېرو ځايونو پورې به اورېدل کېده.

همدا راز به نغاري، د روژې مياشتې په پيشنمي (پېشلمې) کې هم د خلکو د پاڅولو له پاره، غږوي.

توده برستن

.....

خُکه په هغه وختونو کې، خلکو سره به ګړی (ساعت) د اعلان له پاره په جوماتونو کې لور ګړی (لوډسپیکر) هم نه و.

ډېرو لږو یانې (یعنې) په شمار کسانو به، راډیو درلوده.

په دې اساس نغاري د اعلان یا د خلکو د پام ګرځونې د پاره ډېره بڼه او مناسبه و سیله، هم وه.

همدا راز د نغارو غږولو نه په اخترونو او نورو مهمو پېښو کې به، کار اخیستل کېده.

د کلي ناین چې نیازو نومېده، شینګل اکا ته ورغی او د هغه یې و پوښتل:

واده خو به نږدې نه وي؟

شینګل و ویل:

یاره نیازو!

لس ورځې به پاتې، وي.

بیا شینګل و پوښتل:

نغاري خو به دې سمې، وي.

هغه و ویل:

شینګل اکا!

یوه خویې تپته او بله یې څه نم وهلې ده او بڼه غږ، نه کوي.

شینګل و ویل:

توده برستن

د حل لاره، لري؟

نيزو و ويل:

هو!

څو ورځې به يې لمر ته، کپر دم او بيا به يې غوره کړم.

ډاډمن يم چې، بېرته به، سمه شي.

شينگل و ويل:

سمه ده!

مونږ ته بس له څو کالو، خداى بنادي راکړې ده.

نيزو و ويل:

سوچ، مه کوه.

داسې نغاري به د جمعه الدين په واده و وهم چې ځوانان او زاره به

په نخا کې گډ شي، بنځي او ماشومان خولا، پرېږده.

شينگل په خندا شو.

بيا يې و ويل:

وگورو.

لس ورځې، تېرې، شوې.

سهار وخته، دېگي بار شوو.

دېرې کې نيمڅي او سترنجي، اوارې شوې.

توده برستن

د شينگل په کورکي هم، گيلمونه و غوړول شوو.

توشکي پرې اوارې، شوي.

د شينگل د کور کوټي او انگر د بنځو د پاره، و ټاکل شو.

نيازو هم خپلي نغاري، دبرې ته ويوري او په وهلو يې پيل کړ.

ماشومانو هم د هرې خوا نه، منډي او ځانونه يې، دبرې ته ورسول.

ځوانانو پر نڅا پيل او هرې خوا، خوشحالي پيل شوه.

غرمې کي، خلکو ته، تودې او مرچني شولې پخې او و وپشل شوې.

واده د ځانگړو مراسمو سره، پای ته ورسېد او ناوې يې کور ته، راوسته.

د جمعه الدين نوي ژوند، پيل شو.

څوکاله يې په خوشحالي سره تېر کړل.

وختونه بدل او په هېواد کي، جکره پيل شوه.

هغه هم د افغانستان نه، گاوند هېواد ته، کډه شو.

الته د ناصر باغ کمپ کي د دوستانو په مرسته، په يوې کنډوالي کي ځای پر ځای او بيا وروسته يې دوي خيمي د مرستندويو موسسو له خوا، تر لاسه کړي.

الته به يې هم مزدورۍ کوي او حلاه روزي به يې گټه او د خپل پلار او مور سره به يې په گډ (شريکه) خوړه.

کله نا کله به يې څه مرستي د راشن په توگه، لاس ته راوړي.

توده برستن

څه وخت تېر شو.

هغه ته خدای زوی، ور په برخه کړ.

پر هغه یې نوم، سلام الدین، کېښود.

هغه هم په رنگ، تور و.

دوې کاله وروسته یې بل زوی پیدا او پر هغه یې نوم نورالدین کېښود.

درې میاشتي وروسته یې پلار، کلک (سخت) ناروغه شو.

جمعه الدین د هغه دوايي، پیل کړه.

وروسته څرگنده شوه چې، هغه د سرطان په ناروغۍ اخته شوی دی.

کال وروسته د دوايي سره سره، هغه مړ شو.

دوې کاله وروسته، خدای هغه ته، بل زوی هم ورکړ.

پر هغه یې نوم غوث الدین، کېښود.

ژوند په خوشحالی، تېرېده.

کال وروسته یې، مور هم ناروغه شوه.

هغه په رواني (روحي) ناروغۍ، اخته شوه.

جمعه دین دهغي دوايي هم کوه.

هغه به ورځ تربلې بد ترېده او دوايي پر هغي کومه گټه، نه درلوده.

کله ناکله به یواځې د کور نه وته او پر کوڅو او سړکونو به، گرځېده.

توده برستن

.....

چا به هغې ته څه پیسې ورکوي او هغې به هم پر خپلو لمسیانو(مسیانو) وېشي.

څو کاله نور هم تېر شوو.

هغې خپله حافظه هم، د لاسه ور کړه.

خپل کور به یې نه پېژاند.

کله به چې په کمپ کې ورکه شوه، کوشنیانو به هغه د لاس نه، نیوه او بېرته به یې د جمعه الدین اکا کور ته، سپاره.

د کورنۍ غړو به پر هغې پیره کوه، چې د انگر نه، د باندي لاره نه شي.

خو بیا هم، هغه په پټه د کوره وته او هرې خوا به، گرځېده.

یوه ورځ جمعه الدین د کوره وختي کار خوا ته، روان شو، مور یې هم ور پسې و وته او ورو، ورو بازار خوا ته، روانه شوه.

کله به د سرک په یوې خوا او کله به، په بلې خوا گرځېده.

کوم وخت چې به پرې خوب راغی، خپل د تیکري څنډه به یې پر تېرې اواره او سر به یې پر هغه کېښود او د څو گړیو د پاره به بېده شوه.

په همدې ورځ مازیگر، کوم وخت یې چې غوښتل د سرک له یوې خوا، بلې خوا ته واوړي، موټر و وهه.

خلک راتول (غوڼد) شوو.

توده برستن

يوه موټر ته يې پورته او د پېښور ښار يوه سرکاري (حکومتي) روغتون ته يې ورسوه.

الته د بېرني خانگي ته يې وپوره.

ډاکټرانو خپلي څېرني، پيل کړي.

بيا يې خلکو ته، و ويل:

خدای دي و بڅښي!

هغي خپل ژوند، د لاسه ورکړی دی.

تاسو کولای شئ، خپل مری، کورته یوسئ.

خلکو د ډاکټرانو هڅو نه مننه وکړه او د روغتون اداري خانگو نه يې و غوښتل چې د هغوی د مري لپرد له پاره، هغوی ته، امبولانس ورکړي.

د روغتون اداري کسانو وروسته د څو فورمونو ډکولو نه، هغوی ته امبولانس ورکړ.

هغوی مری د جمعه الدين اکا کور ته، و رساوه.

د امبولانس په رسېده، سره د کمپ نږدې کورونو نارينه او ښځي منډې کړي.

څوک نه پوهېدل چې، د چا مری، په امبولانس کې دی؟

پوښتني پيل شوي.

توده برستن

وروسته، څرگنده شوه، د جمعه الدين اكا مور، موټر وهلي اوشهیده شوي ده.

په هغه وخت کې غورکي (گرځنده تېلفون) هم نه و.

خلکوو د هغې مری کوز، پرېمځه او کفن يې کړ.

بيا د جمعه الدين اكا، انتظار يې و کړ تر څو هغه راشي او ترې پوښتنه وکړي، چې په کوم ځای کې يې غواړي، خاورو ته، وسپاري.

مازيگر ناوخته، جمعه الدين اكا خپل کور ته، ورسېد.

کورته نږدې يې د خلکو گڼه گڼه و لیده.

هغه هک، پک شو.

بيا يې په زړه کې و ويل:

خدایه!

خير کړي!

څه خبره شوي چې خلک زما د دروازي خوا ته، راټول شوي دي.

هغه خپل گامونه، گړندي کړل او ژر يې ځان د کور دروازي ته، ورساوه.

الته يې، پوښتنه وکړه:

څه خبره ده؟

يوه سپين ږيري ورته، هغه د مور مړينې پيغام ورکړ.

توده برستن

د جمعه الدين په سترگو، تياره شوه.
هغه خای پر خای، پر خُمکه کښېناست.
پر ژړا يې، پيل کړ.
بل کس ور نږدې او هغه ته يې، و ويل:
ژاړه، مه!
او د ژړا وخت، هم نه دی.
وخت، ناوخته دی.
ټول کارونه شوي دي.
دومره و وايه چې مری (میت) چېرې، بنځ کړو.
هغه و ويل:
نه پوهېږم.
کس و ويل:
غواړی، هغه افغانستان ته ولېږدوي؟
هغه و ويل:
نه!
زه، بې وسه (غریب) سړی يم.
ايله، ايله خپله او د کورنی کېده پرې، چلوم.

توده برستن

بیا یی، هغه کس ته و ویل:

دلته نږدې اديره (هدیره) شته؟

کس و ویل:

هو!

نږدې د مهاجرو اديره (هدیره) شتون لري.

بنه به وي چې، مری (میت، جنازه) پورته او ژر یی خاړو ته،
وسپارو.

هغه و ویل:

سمه ده!

بیا د سیمې ملا غږ کړ:

اله خوانانو!

مری اوچت، کړی.

خلکو هم، مری اوچت او اديرې خوا ته، روان شوو.

لږ ځنډ وروسته هغوی اديرې ته ورسېدل او خوانانو ژر، ژر یی د
قبر په کیندنه، پیل کړ.

بیا ملا و ویل:

د قبر تر کیندنې پورې، بنه به وي چې، هغې د جنازې لمونځ ادا
کړو.

توده برستن

وخت، تېر دی.

بیا به، د ماښام لمونځ هم په جمع، ادا کړو.

خلکو و ویل:

سمه ده!

ټول شویو کسانو (خلکو) مری، د دود سره سم، خاورو ته، وسپاره.

جمعه الدین اکا، د نورو کسانو سره، بېرته کور ته ستون شو.

سبا یې په کمپ کې، فاتحه ونيوه.

په درېیمه ورځ یې، د خپل وس (توان) په اندازه، خیرات او پر بې
وسو خلکو یې، و وېشه.

وختونه، تېر شوو.

په هېواد کې جگړې، پایښت (دوام) درلود.

په هېواد کې د دايمي (همېشني) اوربند یا جگړې پای، کوم څرک،
نه څرگندېده.

کوم کسان چې د عسکری او سیاسي نظام نه تېښته کوه، گاونډ
هېوادونو ته تلل او البته به، د کډوالو افغانانو شمېره ورځ تر بلې
ډېرېده (زیا تېده).

د جمعه الدین اکا مشر زوی (سلام الدین)، ځوان شو.

لمری، هغه ته یې کوژده (کوزده) او بیا کال وروسته یې، هغه ته،
واده هم وکړ.

توده برستن

د هغه بنځي، څه روحي ناروغي، درلوده.

هغه به، بي هوښه، كېده.

سلام الدين هغه يې، روغتون ته ورسوه.

ډاکټرانو د هر اړخيزې معاينې نه وروسته، و ويل:

څه و وايم؟

هغه ميرگي لري.

سلام الدين، ډاکټر ته و ويل:

آيا د هغې د دوايي لاره چاره، شته؟

ډاکټر و ويل:

مخکې د مخکې نه، څه نه شم ويلي.

خدای مهربانه، دی.

زه به، ورته دوايي وليکم، گوندي بڼه شي.

سلام الدين پر هغې ډېره دوايي، وکړه.

د خلکو په وينا هغه يې د تاويز ليکوالانو ته هم، وپوره.

د هغې غاړه، د تاويزانونه، ډکه وه.

تاويزونو، هر رنگ پوښونه، درلودل.

ځينو يې د سپينو زرو، پوښونه، هم درلودل.

توده برستن

وخت تېرېده.

نه هغه بنه کېده او نه يې کوم ماشوم راوړ.

څوکاله نور هم تېر، شوو.

بيا هغه نوره هم، ناروغه شوه.

څو مياشتې وروسته، د هغه بنځه هم مړه او هغه يې د خپلې مور خوا ته، بنځه کړه.

د جمعه الدين اکا دوي نور ځامن هم، لويان او ځوانان شو.

هغوی به کار کاوه او په گډه به يې ژوند چارې، مخې ته، وړې.

څو کاله نور هم، تېر شوو.

جمعه الدين اکا خپل مشر زوی يانې (يعني) سلام الدين ته، بله کوژده وکړه.

دوي کاله وروسته يې هغه ته، نوی واده، وکړ.

دوي کاله وروسته، سلام الدين ته خدای، زوی ورکړ.

د هغه نوم يې رحم الدين کېښود.

بيا وروسته، خدای هغه ته بل زوی ورکړ.

څو کاله، ټولو په گډ (شريکه) کار وکړ.

پيسې يې ټولې کړې.

بيا يې خپل دوېم زوی يانې نورالدين ته کوژده وکړه.

توده برستن

د هغه خوسر(خسر) لږ شتمن و .
پر هغه يې ډېر بوج (بار) کېښود.
ولور يې هم، ډېر و .
هر څه چې به يې کار کوه، د ولور پيسې به نه پوره، کېدې.
کلونه تېرېدل او هغوی واده ته، نه برابربدل.
بيا د سپين ريرو په مرسته يې د ولور بار لږ او پرېکون يې تر سره
کړ .
درې مياشتې، وروسته يې هغه ته، واده وکړ .
څه وخت تېر شو .
بيا يې د خپل کشر زوی ته کوژده او دوي کاله وروسته يې هغه ته
هم واده وکړ .
هغوی ټول يوه ځای، اوسېدل .
څه وخت تېر او جمعه الدين اکا، مړ شو .
د هغه خير او خيرات ټولو په گډه، وکړ .
د هغوی تر منځ دوستي او ورور ولي وه .
د زماني خوند د لاسه، لاړ .
هغوی کوښښ کوه چې هر ورور جلا او ځانته، ژوند وکړي .
مور يې د هغوی خبرې نه مني او ويل يې:

توده برستن

ترڅو چې ژوندی يم، تاسو به دا ارمان گور ته وپسئ.
زامن يي، جلا ژوند ته، خوشحاله نه وو.
د هغو بنځو او ماشومانو غوښتل چې، جلا ژوند وکړي.
ځان ته يې وگټي او ځان ته يې و خوري.
خو هغوی د جلا کېدو په ارمان وو.
پوره لس کاله، تېر شو.
مور يې، ناروغه شوه.
زامنو يې، د هغي پر دوايي پيل کړ.
څومياشتي، تر درملني لاندې وه.
هغه هم، مړه شوه.
زامنو يې دهغي مړی د مهاجرو اديري ته ويور او کوينښ يې و کړ
تر څو د هغي مړی هغوی د پلار تر څنگ بنځ کړي.
د هغوی د پلار څنگ ځای، له پخوا نه پک شوی و.
هغوی يوه نږدې ځای وټا که او خپله مور يې په کې، بنځه کړه.
سبا يې د هغي پاتيا (فاتحه) واخيسته او په درېيمه ورځ يې د هغي
خير او خيرات وکړ.
اونی نه پوره شوي چې د هغوی تر منځ ترينگلتياوې ډېرې او ورونه
دي ته اړ شو چې، سره بيل شي.

توده برستن

هغوی سره بیل (جدا) شو.

ټولو په یوه جلا وطنی کور کې، ژوند کوه.

د هر چا گټه بیله (جلا)، مصرفونه او پخلي هم، سره جلا شوو.

کور کې منافقت (نفاق) او ستونزې ډېرې شوې.

د یوه ورور ماشومانو به د بل ورور ماشومانو سره شور ماشور او جگړې کوي.

میندو به یې د خپلو ماشومانو، لنګي کوي.

ماینام چې وروڼه ستري او ستومانه، کورته راتلل، د هغو بنحو به هغوی ته، گیلې او گزارې، کوي.

یوي به پیره د بل ورور پر ماشومانو، اچوه.

ژوند مخ په، ترینګلتیا شو.

یوه د جمعې ورځ چې هغوی دندو ته نه وو تللي، په یوې کونې کې سره غونډ شو، پر جلا کېدو او د پلار په میراث وېشو یې خبرې پیل کړې.

هر کس (چا) به کوبښن کوه چې د کور بها لرونکي (قبمتي) مالونه، ځان ته، واخلي.

په دې ورځ، هغوی کومې پایلې ته، و نه رسېدل.

خپګیان ورځ تر بلې ډېرېده.

خوشحالی ورځې، لږېدې.

توده برستن

د بنځو تر منځ، جگړې او شور ماشو هم، مخ په ډېرېدو شو.
مياشت بله، هم تېره شوه.
شخړی ورونو ته، هم ورسېدې.
بله لار، نه وه پاتې.
هغوی دې ته اړ شو، تر څو د پلار میراث ویش پیل کړي.
بیا هر څوک په خپله مخه، لار شي.
ورونو د میراث ویشولو په اړه، یوه د جمعې ورځ، و ټاکه.
په دې ورځ کې یې د سیمې مشر او نږدې جومات ملا امام ته هم،
بلنه ورکړه.
د جمعې ورځ ورسېده.
د هغوی مشر ورور سلام الدین خپله کوټه پاکه او سوتره (ستره)
کړه.
بنځې یې چای په ترموزونو کې، دم او د کوټې پر یوه کنج کې یې
سره خوا په خوا کېښودل.
سلام الدین هم، څو چکی گوره (گره) واخیسته او څټک پر څټ یې
ما ته او بیا یې په څو غابونو کې، و وېشه.
غابونه یې هم د چای د ترموزونو تر څنګ، کېښودل.
بیا بنځې یې، پیاوړې پرېمنځې او هغه یې هم د ترموزونو تر څنګ
کېښودې، او پر هغو یې دسمال کش کړ.

توده برستن

لس بجي شوي.

د سيمي مشر او ملا امام ورسپدل.

دروازه يي، وټکوه.

سلام الدين دروازي ته لار.

لمري يي هغوی ته، سلام ورکړ.

هغوی هم د سلام الدين سلام ته، وعلیکم و ويل.

بيا يي هغوی ته، د کور د ننوتو، بلنه ورکړه.

هغوی و ويل:

وگوره!

په کور کي، څوک نه وي.

سلام الدين کور ته د ننه شو او غږ يي کړ:

څوک دې، نه وي!

بيا يي د سيمي مشر او ملا امام ت، و ويل:

راځئ!

څوک نه شته!

بيا هغوی ټول، انگر ته، د ننه شوو.

سلام الدين، هغوی يي خپلي کوتي ته، و بلل.

توده برستن

هغوی هم، د سلام الدین سره، د هغه کوتې ته، د ننه شوو.

بیا سلام الدین، هغوی ته و ویل:

د لته پر توشکو کښېنئ!

هغوی پر توشکو کښېناستل.

سلام الدین هم د هغوی څټ ته، بالښتونه ور وړاندې، کړل.

بیا یې ترموزونه، او پیالی یې هم ځان ته، نږدې کړې.

چای یې په پیالو کې، و وپشه.

بیا یې، د مېلمنو مخې ته کښودې.

د گورې (گرې) غابونه یې هم میلنو ته نږدې کړل او د هغوی نه یې و غوښتل چې په څښلو یې، پیل کړي.

په دې وخت کې، د هغه نور وروڼه هم، کوتې ته ننوتل.

هغوی، سلام ورکړ.

د جومات، ملا امام د هغوی سلام ته یې، و علیکم و ویل.

بیا سلام الدین، هغوی ته و ویل:

تاسو هم پر توشکو کښېنئ!

هغوی هم پر توشکو لکه تربورنو، کښېناستل او خبرې یې نه کوي.

لږ ځنډ وروسته ملا امام خبرې، پیل کړې.

هغه د اتفاق پر مسایلو او کټو خبرې وکړې.

توده برستن

بیا د سیمې مشر و ویل:

اوس، ملا صیب، کار د کار نه وتی دی.

بڼه به وي چي په اصلی خبرو، راشو.

په دې وخت کې د سلام الدین کشر ورور، غوث الدین د پلارني
شيانو او سامانونو لیست وړاندې کړ، بیا یې و ویل:

دا ټول لیست دی.

تاسو کولای شئ، زموږ په منځ کې یې په انصاف سره (عادلانه
توگه) و وېشئ.

بیا ملا امام هغه لیست واخیست او په ځیر سره یې ولوست.

ورسته یې و ویل:

دا لیست تاسو ټولو ورونو لوستی دی.

هغوی و ویل:

نه!

بیا سلام الدین و ویل:

کولای شې تاسو یې ولولئ چې په کې څه لیکل شوي دي.

هغه و ویل:

سمه ده!

تاسو غور شئ!

توده برستن

د ليک د لوستلو تر پایه به، خبرې نه کوي.

هغوی و ويل:

سمه ده!

بيا ملا امام د ليک په لوستلو، پيل کړ.

ليک پای ته، ورسېد.

بيا د سيمي مشر و ويل:

کوم څه پاتې چې په ليست کې، نه وي؟

مشر ورور يې و ويل:

ټول شيان په ليست کې شتون لري، خو يوه شی (څيز) په کې نه شته.

د سيمي مشر و ويل:

کوم شی؟

سلام الدين و ويل:

توده برستن.

کوشني ورور يې، و ويل:

هغه ما ته، پلار مي بخښلي ده.

سلام الدين و ويل:

زه يې، نه منم.

توده برستن

هغه هم باید، په لیست کې گډ (شریکه) شي.

په دې برستني وروڼه سره تاوده شوو.

نږدې وو چې یوه، د بل سره غږې، ونیسي.

بیا د سیمې مشر و ویل:

تاسو پر خپلو ځایونو، کښېنئ!

د تودې برستني موضوع به پایلي ته، پرېږدو.

هغوی و منه.

بیا د سیمې مشر و ویل:

کاغذ او کلم (قلم) راوړئ.

سلام الدین هم انواری (الماری) ته، نږدې شو.

د الماری دروازه یې خلاصه، کتابچه او کلم (قلم) یې را واخیست.

هغه یې د سیمې مشر ته، ور کړه.

هغه هم، د لیست سره سم، پر ویش پیل کړ.

د لیست مواد د ستونزو سره، سره و وپشل شوو.

ټول شیان خلاص شو او ورونو هم پرې، موافقه وکړه.

بیا وروسته، سلام الدین و ویل:

هغه توده برستنه، پاتې شوه.

توده برستن

ملا و ویل:

بنه به دا وی چی دوی ورونه تری تپر (صرف نظر) وکری، دریم
اوکوشنی ورور ته یی، وسپاری.

نورو، ورونو و ویل:

نه!

مونز یی نه منو.

دا بی انصافی ده.

بیا بل ورور یی، و ویل:

د دی برستنی ارزبست تر تولو، لور (دپر) او هغه یوه شالید (تاریخی)
برستن ده، او تر او سه په بنه توگه، ساتل شوی ده.

هر راز سوچونه، وړاندې کپدل.

یوه هم د منلو وړ نه و.

بیا ملا پری، غیر کر.

زه هم یوه، وړاندیز لرم.

سلام الدین و ویل:

و وایه ملا صیب!

ستا وړاندیز، څه دی؟

هغه و ویل:

توده برستن

.....

بنه به دا وې چې پرې پچه واچوو، د هرکس (چا) چې پچه وخته، کولای شي، هغه تر لاسه او نور حق نه لرې، چې پریکړه، بېرته وگرځوي، او یا ترې پښېمانه شي.

ټولو ورونو، و منه.

ملا هم کاغذ را واخيست.

د هر ورور نوم يې، په جلا، جلا توگه په کوشنيو کاغذونو کې و لیکه او بیا يې کاغذونه جلا، جلا تاو او کولوله، کړل.

بیا يې د سيمې مشر ته، و ويل:

په دې کاغذونو کې، يوه واخله!

هغه هم کاغذونه سره وړول او راوړول.

يوه يې په کې خوښ، کړ.

هغه يې ملا امام ته، ورکړ.

هغه هم کاغذ خلاص او ليکل شوی نوم يې ولوست.

په کاغذ کې د سلام الدين نوم، څرگند شو.

هغه ته، مبارکي و ويل.

بیا يې يوه د خير دوعا، وکړه.

د سيمې مشر و ويل:

تاسو کولای شئ د لیبست سره سم، خپل شيان تر لاسه، کړئ.

توده برستن

هغوی، ومنه.

بیا د سیمی مشر او ملا امام د خپلو خایونونه، پاڅېدل او سلام الدین
ته یې و ویل:

وگوره!

څوک د باندي نه وي.

سلام الدین د کوتې نه د باندي شو او ویې ویل:

څوک دي، نه وي.

بیا یې هغوی ته، و ویل:

راځئ!

څوک، نه شته!

هغوی د انگر نه، د باندي شوو.

سلام الدین هم، د هغوی سره د دروازي تر څنې، و وت.

هغوی، خپلو موخو پسې، لاړل.

سلام الدین، بېرته، کورته، د ننه شو.

هغوی ټول مالونه، په انگرکي ټول کرل او هر کس (چا) د لیست
سره سم خپل مالونه واخیستل او خپلو کوټو ته یې، د ننه کرل.

څو ورځې تېرې شوې.

سلام الدین، بېرته، خپل هېواد ته، ستون شو.

توده برستن

د خپلي پلارنى سيمې ته لار.

الته يې څه ځمکه په اجاره و نيوه او هم به يې د شولو، غنمو لو کاوه
او همدا راز يې، درمندنه، بادول.

کال وروسته يې، پنځه مړه شوه.

هغه يې د کلي په اديرې (هديرې) کې خاورو ته، و سپاره.

ژوند يې ښه تېرېده.

څلور کاله مخکې، هغه هم وفات او هماغه اديرې (هديرې) کې
خاورو ته، و سپارل شو.

د هغه نه اوس، پنځه زامن پاتې دي.

هغوى ځمکې کړي او د يوه خان په کور کې، ژوند کوي.

ټولو يې، وادونه کړي، زامن او لرونې هم لري.

نور وروڼه يې، نورالدين او غوث الدين خپل ژوند پر مخ بووه او د
ناصر باغ د کمپ په وړانديو سره، بلي خوا لارل.

څو کاله يې تېر کړل او بيا يې پيسې ټولې او د پېښور ښار بر ټاکال
کې يوه کوشنې کور په بيه او د بل چا په نامه چې د پاکستان هېواد
اوسېدونکى و، واخيست.

دواړو ورونو په خوشحالى سره، خپل ژوند تېراوه.

وخت تېر او د پاکستان هېواد، حالات کړکېچن شوو.

توده برستن

.....

حکومت هود وکړ تر څو ټول غیر قانوني کډوال، د خپلي خاوري نه، وباسي.

پاکستان حکومت د افغانانو په جبري وېستنې، پيل کړ.

هره ورځ به يې په زرگونه کډوال، د خپلي خاوري نه باسل.

په کډوالو کې د سلام الدين ورونه هم گډ (شامل) شوو.

هغوی خپل جايدادونه او کالي په کمه (لږه) بيه، وپلورل او بېرته هېواد ته، ستانه شوو.

هېواد کې يې کوم څه نه درلودل.

نه يې ځمکه وه او نه يې پلارنۍ، کور.

هغوی لمړی جلال آباد ښار په کمپ کې مېشت او څو څيمي يې د اوسېدو له پاره، تر لاسه کړي.

د يوې خوا ژمی، اوا (هواه) هم ډېره سره وه او د بلې خوا هغوی يوازي د ځان کاليو کې، راغلی وو.

خوراکي شيان يې، نه درلودل.

د ملگرو ملتونوله خوا، ور سره، مرستي و شوي.

څه موده يې، الله تېره کړه.

نورالدين او غوث الدين دواړه، لغمان ولايت، بادپش ولسوالۍ ته، لاړل او بيا يې د خپل ورور پوښتنه وکړه.

خلکو، ور ته، و ويل:

توده برستن

ستا ورور، څو کاله د مخه، مړ (وفات) شوی دی.
اوس یې ځامن او لمسیان په کوز کلي کې، ژوند کوي.
هغوی کوز کلی ته، لارل.
الته یې هغه د مشر زوی نوم، واخیست.
یوه کوشنی ماشوم د هغوی سره د سلام الدین تر کوره، لار.
بیا یې هغوی ته و ویل:
دا د سلام الدین اکا کور دی.
د هغه د مشر زوی نوم رحم الدین و.
بیا ماشوم د هغوی نه خدای پاماني واخیسته او بېرته، خپل کور ته
روان شو.
نورالدین دروازي ته، نږدې شو.
دروازه یې، و ټکوه.
یوه کوشنی جلی دروازي ته، راغله او ویې پوښتل:
څوک یاست؟
نورالدین و ویل:
زه او غوث الدین د سلام الدین ورونه، یوو.
بیا نورالدین و پوښتل:
رحم الدین په کور کې دی؟

توده برستن

هغې و ويل:

نه!

هغه پر ځمکو کار کوي.

بيا نور الدين و پوښتل:

ته يې څه کپړې؟

هغې و ويل:

زه يې، لور يم.

بيا يې و ويل:

څو بجې به هغه کور ته، راشي؟

هغې و ويل:

نه پوهيږم.

بيا نور الدين و ويل:

د هغه د غورکي (گرځنده تيلفون) شمېره څو، ده؟

هغې و ويل:

زه، نه پوهيږم.

بيا نور الدين و ويل:

کېدای شي د هغه شمېره، را ته په کاغذ کې وليکې؟

توده برستن

هغی و ویل:

زه می مور ته، و وایم.

هغه کور ته لاره.

نورالدین او د هغه ورو د دروازی تر خت (شا) ودرېدل.

خو دکیکی نه وې تېرې شوی چې د رحم الدین بنخه دروازی ته راغله.

د دروازی تر خت یې نورالدین او غوث الدین ته سترې مه شی، و ویل.

هغوی و ویل:

خیر یوسئ.

بیا یې و پوښتل:

د رحم الدین پر شمېرې، څه کوی؟

نورالدین و ویل:

هغه زموږ وراره دی.

بیا هغې ورته، د کور د ننوتو بلنه ورکړه.

هغوی و ویل:

مننه کوو.

لږ به د باندي انتظار شو، تر څو هغه راشي.

توده برستن

هغی و ویل:

سمه ده!

بیا یی رحم الدین ته زنگ و واهه او د هغه یی و غوښتل چې، کور ته راشي.

خو دکیکې نه وې تېرې شوې چې، رحم الدین کور ته، ورسېد.

د لري نه یی خپل تر و نه، ولیدل.

په خوشحالی سره، ورته نږدې شو.

د هغوی سره یی، روغېر وکړ.

بیا یی د کور دروازه خلاصه او هغوی ته یی و ویل:

د ننه شی.

هغوی ته یی د میلمه کوتی، بلنه ورکړه.

هغوی کوتی ته ننوتل او پر توشکو، کښېناستل.

بنځې یی، ژر چای راوړ.

بیا یی خپلې بنځې ته و ویل:

غرمي ته، کورت (کرت) او اوگره (وگره) تیاره کړه، زما د ترونو خوبنه راځي.

هغی و ویل:

سمه ده!

توده برستن

کومه ستونزه، نه شته.

غرمه شوه.

ډوډی تیاره، شوه.

تولو په شوک (شوق) سره اوگره د تازه او شنو سابو سره، وخوره.

ماسپینین شو.

بیا ټول نارینه، ماسپینین د لمانځه ادا کولو د پاره، جومات ته، لارل.

وروسته له لمانځه، نورالدین خپل وراره ته، و ویل:

دلته، څه ځمکه د کرنې د پاره موندل کېږي.

هغه و ویل:

نه!

اوس نه شته!

څو ورځې د مخه دوی جریبه ځمکه، وه.

هغه ما یوه بل کېوال، کوم چې د پاکستان هېواد، نه راغلی و،

وسپاره.

هغه اوس پر کرنې بوخت او ډېر خوشحاله دی.

په خبرو خبرو، هغوی کورته، ورسپدل.

بیا د رحم الدین کورته، د ننه شوو.

د هغې بنځې شین چای د گورې (گرې) سره راوړ.

توده برستن

.....

رحم الدين هم چای په پیالو کې واچوه او ټولو په څښلو یې پیل کړ.
د نورالدين سترگې په یوې کوشنې برستنې ولگېدې، کومه چې په بو
غبند کې تاوه او د کوتې په کنج کې زورنده وه.
هغه و پوښتل:

د کوتې په کنج کې مو څه زورند کړی، دی؟
رحم الدين و ویل:

هغه یوه کوشنې برستنه ده.

هغه مونږ ته د پلارونو نه، په میراث، پاتې ده.
نورالدين و پوښتل:

هغه، مورکانو، نه ده خرابه کړې؟
رحم الدين و ویل:

نه!

مونږ، هغه بڼه ساتو، ځکه عمر یې ترسلو کلونو ډېر (زیات) دی.
په هغې کې ډېر مالوچ کارول شوی او ډېره توده ده.
مونږ به پر خپلو ماشومانو، اچوه.
هغوی به هم، تاوده وو.

په اوسني برستنو او کمپلو کې هېڅ برکت، نه شته.
بیا یې رحم الدين ته، و ویل:

توده برستن

هغه خرڅوي؟

رحم الدين و ويل:

نه!

هيڅکله!

هغه زما د پلار، نښه ده.

په خبرو، خبرو کې مازيگر شو.

نورالدين او غوث الدين درحم الدين و غوښتل، تر څو د ځمکې په موندنې کې، ور سره مرسته وکړي.

سراج الدين و منه.

بيا هغوی د خپلو ځايونونه، پاڅېدل.

د رحم الدين نه يې مننه او بيا يې د هغه غورکي (گرځنده تېلفون) شميره واخسته او ويې ويل:

غر په غر نه ځي، مگر انسان په انسان ځي.

بيا يې خدای پامانی واخسته او د انگر نه د باندې شوو.

رحم الدين هم، د هغو سره د باندې او تر لارې ور سره لار.

هغوي په يوې ريکشا کې کښېناستل او لارل.

رحم الدين هم بيرته، کور ته راغی.

پای

د چاپ شویو کتابونو لېست

۱. معماري افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحي در معماري
(بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
(برای اساتيد انستيتوت های تخنيكي و ساختمانی افغانستان)
۴. رسم تخنيک (گامی به سوی دنيای انجینري) جلد اول
۵. رسم تخنيک (گامی به سوی دنيای انجینري) جلد دوم
۶. اطلاعات، اصول و قواعد طراحي در معماري (بخش اداري)
۷. معماري اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماري شهر کابل (بی بی مهرو)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندي اقليم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاريه / دنيای انجینري
۱۲. آموخته های ناب از طراحي تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقيقي با مقياس معماري
۱۴. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۵. نقش دانشمندان مسلمان، بر بر فن معماري و معماري
۱۶. پخسه در افغانستان
۱۷. بنيا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترليا
۱۸. آموخته های ناب از طراحي تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

توده برستن

---

۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چپر ته چې قانون نه شته (گدوډي د افغانستان په معماری کې)
۲۶. مدرنه جو ما تونه ،، پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه - مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
- (تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی
تخنیک کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچپن (پښتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)

توده برستن

---

۳۹. برف ها آب ميشود
۴۰. رسم و تخنيک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بودا بنسکاري (پښتو ناول)
۴۳. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
۴۴. د اسلامي معمارۍ پيل
۴۵. حيوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد دوم)
۴۷. د شپېلی مینه (مه یڼه) په کچه گری کی (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آذري جلی مینه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د یوې ښونکې مینان په یوه ټولگي کی (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گري ماما مینه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کی ودانيز پرمختگ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بي زده کړې پوی (پښتو ناول)
۵۶. د مینې تاو (پښتو ناول)
۵۷. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کی تر ټولو نوې او گړندۍ کړنلاره د معمارانو او انجینېرانو (انجینرانو) له پاره
۵۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد سوم)
۵۹. سیدو او عیدو - د کوشنیوالي خواره ملگري (پښتو ناول)
۶۰. د یوې میاشتي **ناوي** (پښتو ناول)
۶۱. دڅاڅکو هار (د یوه سړی لنډې کیسې)

توده برستن

---

۶۲. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانۍ)
۶۳. کوشنۍ سوداگره (پښتو ناول)
۶۴. د کابل ښار معماري - بي بي مهر و
۶۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
۶۶. ډارونکی سپلاډ (پښتو ناول)
۶۷. خواریکښ قاضي (پښتو ناول)
۶۸. د پخوانیو جوماتونو **توپیر** د نن سره
۶۹. د مور **وژونکی (قاتل)**، (پښتو ناول)
۷۰. د مور مېړه (پښتو ناول)
۷۱. مجموعه از دروس دیني مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد چهارم)
۷۲. لېونی **ملا** (پښتو ناول)
۷۳. **خوان شهید** (پښتو ناول)
۷۴. **توده برستن** (پښتو ناول)

د کار لاندې کتابونو لېست

۱. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد پنجم)
۲. نورک اکا (پښتو ناول)
۳. لیونی لپوه
۴. د خاورو لاندې ښار
۵. سپین کارغه
۶. سور تنور
۷. خره بیزو
۸. بندي مرغه
۹. بي وخته باران
۱۰. د ژوند پای

د امکان او وخت په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

Warm quilt

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Date: June -July /2026

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**